

Két büntető, egy 11-es

MTK-FTC

11:2 (4:1)

1924. október 19., Hungária út,
15 000 néző. Jv.: Gerő

MTK: Kropacsek – Mandl, Senkey I Imre – Nyúl I Ferenc, Nyúl II Vilmos, Nádler – Braun, Molnár, Orth, Opata, Jeny.

FTC: Amsel – Rupprich, Jancsár – Fuhrmann, Blum, Matkovics – Héger, Sándor, Steczovits, Szalay, Kohut.

Gólszerző: Orth (4., 12., 48., 63., 88.), Molnár (27., 34. 83.), Kohut (38. – 11-esből), Opata (62.), Jeny (66.), Mandl (70. – 11-esből), Héger (80.)

Az 1924–1925. évi bajnokság

1. MTK	22	18	2	2	65:16	38
2. FTC	22	11	8	3	37:24	30
3. Vasasok	22	10	7	5	38:25	27
4. III. Ker. TVE	22	7	9	6	24:25	23
5. Újpesti TE	22	7	8	7	29:18	22
6. Nemzeti SC	22	8	6	8	29:32	22
7. VAC	22	7	8	7	19:23	22
8. Kispesti AC	22	6	7	9	20:28	19
9. BEAC	22	7	4	11	21:45	18
10. Törekvés	22	4	8	10	30:34	16
11. Zuglói VII. Ker. SC	22	4	7	11	23:42	15
12. BTC	22	3	6	13	13:36	12

Az Új Terézvárosi Kaszinóban (Liszt Ferenc tér 13.), az MTK akkori tanyáján aligha akadt bárki is 1924 októberében, aki az ősz rangadója előtt ne merte volna pénze nagy részét feltenni a kék-fehérek sikerére. A gazdasági helyzet, s főleg a tőzsdei élet lényegesen bizonytalanabb volt, mint a Ferencvárosi Torna Club elleni derbi kimenetele. Az olló két szára ugyan a húszas évek közepe felé közeledve szűkült a két nagy között, de mindenki tudta: a háború kitörése óta a franzstadtiak gyakorlatilag egyetlen, a Hungária úton rendezett bajnoki mérkőzésüket sem úszták meg vereség nélkül. (A gyakorlatilag kitétel fontos: 1922 tavaszán 0:0-ra állt a rangadó, amikor az félbeszakadt a kék-fehérek tizenegyese miatt levonuló zöldek tiltakozása miatt. Az MLSZ végül az MTK-nak adta a pontokat, s tulajdonképpen a bajnoki címet.)

1924 őszén, bármennyire unták is már a vetélytársak az egyeduralmat, az MTK biztosan ült a trónján. Brüll Alfréd nagylelkű támogatásával, Fodor Henrik háznagy (valójában futballvezér) szakértő irányításával, illetve az egymást váltó brit edzők, s nem kevésbé a méltatlanul elfeledett Frontz „Döme” Antal kiváló szakmai munkájával egymás után nyerték a bajnoki címeket. 1916 és 1920 között minden egyes bajnoki szezonban száz gólnál többet (összesen 94 bajnokin 489 gólt) szereztek, négy év alatt mindössze három bajnokit veszítettek el. A húszas években ugyan egyre kevesebb gólt érve el, de továbbra is simán nyerték a bajnokságokat. 1924 őszére a múltba veszett az FTC hőskori remeklése, az 1909 és 1913 között nyert öt bajnoki cím, hiszen az MTK, beleértve az 1914-es, a háború kitörése előtt nyert bajnokságot, már „zsinórban” a kilencedik elsőségén (1914, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924) volt túl.

Úgy, hogy azért neki is adódtak gondjai, noha talán más jellegűek és léptékűek, mint a többieknek. Az MTK is szenvedett veszteségeket a háborúban, de a kulcsjátékosai vagy ki sem kerültek a frontra (ez volt a gyakoribb), vagy maradandó sérülések nélkül megúszták a világegést. Egyetlen válogatott játékosát veszítette csak el a csapat: Knapp Miksát elvitte a spanyolnáthajárvány. Nyolc-kilenc év nagy idő a futballban, közben alaposan kicserélődött a keret

Az MTK 1924–25-ös bajnokcsapata

(1924 őszén már csak Braun József, Kertész II Vilmos és Nyúl I Ferenc játszott az 1916–17-es bajnokcsapat tagjai közül kék-fehérben), de mindig sikerült pótolni a távozottakat. Ne feledjük, Fodoréknak olyan ászok helyére kellett újakat a csapatba építeni, mint a külföldre vándorolt Konrád II Kálmán, Schaffer Alfréd és Szabó „Petár”, vagy a harmincas éveiben járva már egyre sérülékenyebb, s a hazai élfutballnak időlegesen búcsút is mondó Schlosser Imre, hogy csak az 1917–1918-as, „147 gólos” támadóötös négy kiválóságát emlegessük.

Miközben megjegyezzük, hogy aztán az utódokat, az 1923–1924-es idény Braun, Molnár, Orth, Opat, Jeny ötösét, annak ellenére, hogy az egyre erősödő konkurencia miatt is csak harmadannyi gólt szereztek, mint az elődök, aranyláncnak becézték, s a régiakkal egy nívón emlegették. Az MTK-t ritkán hagyták el sztárjátékosok akkoriban. A Bécsben óriási karriert befutott Konrád „Csámi” és a bátyja, Jenő, de még az éppen annyira öntörvényű, mint amennyire zseniális Schaffer „Spéci” is főként politikai okokból, az 1919-es kommün idején vállalt szerepe miatt távozott a klasszikus amatőrizmus zászlóvivőjének csak a legfejlettebb képzelőerővel nevezhető MTK-ból. Az első csapatból sokkal kevesebben szerződtek külföldre a nagy kirajzás idején, mint máshonnan. (Persze, azért mentek ki nagyon jó játékosok, elég csak Winkler I Józsefet vagy Guttmann Bélát emlegetni.)

A képlet elég világos az utókor számára: az MTK játékosai itthon is megkeresték azt, amit külföldön

Orth György

Braun József

kaptak volna. Az ő klubjuk a fürdőpénzek, az állásba helyezések, de akár Brüll elnök „tévedései” miatt jól tudta tartani a játékosait. Ki tudja ma már, igaz-e, mindenesetre remek az alábbi történet. A zseniális Brüll Alfréd rájött arra, hogyan tud alkalmanként fizetni egy-egy játékosának. Egyszerűen fogadott, mondjuk, Braun Csibivel abban, hogy a jobbszélső Kecskeméten született. Mindketten tudták, hogy ez nem igaz, Brüll, aki szinte fiaként szerette a szikrázóan tehetséges csatárt, látta az anyakönyvi kivonatát is. Ám fogadtak, az elnök veszített – és fizetett.

Váltunk azért komolyabbra, mert az MTK játékosainak keresete nem csak ilyen, egyébként tényleg ötletes fogásokon múlt. A klub szurkolói – köztük, a Nemzeti Sport akkori megfogalmazása szerint „rengeteg vagyonos tőzsdebizományos, kereskedő és jómódú iparos” – sokat tettek azért, hogy kedvenceiket, a kor legjobb játékosait itthon lehessen tartani. „Amikor a tőzsde jól ment, az MTK-játékosok legnagyobb részének volt látogatási jegye a tőzsdére, miután csaknem mindnyájan bizományosoknál voltak alkalmazva. A fix-fizetés csak olyan banktisztviselő volt, ellenben a klubtagoktól mindig kaptak tőzsdei kötésekre, vételekre-eladásokra megbízást, s a jutalék természetesen őket illette. Ezek a jutalékok annak idején figyelemre méltó összeget tettek ki naponta, de meg is kellett dolgozni érte rendszeren. Mandl (Mándi) Gyula például okleveles tőzsdeügynök volt. Ám az év elején beköszöntött a dekonjunktúra és egyformán erősen sújtott játékost és bizományost. A jövedelmek az egész vonalon szinte végzetesen megcsappantak” – írta a Nemzeti Sport 1924-ben.

Ettől kezdve még a korábban mozdíthatatlannak vélték, Orth György, Molnár György, Braun József és Opat Zoltán is Bécs felé kacsintgattak.

A húszas évek elejére már a legfényesebb csillaggá emelkedett Orth György megtartása különösen fontos volt. A Nemzeti Sport egyik munkatársa lapja 1923. január 2-i számában, egy „az adókönyvekbe betekintő barátjára” hivatkozva idézte, hogy „Orth György banktisztviselő az Angol-Osztrák Bankban. Fizetése 36 900 korona. Futballból szerzett jövedelme 100 000 korona. Összjövedelme tehát 136 900 korona, amelynek kereseti adója 19 780 korona. Az adófelülvélgnek tudomására jutott, hogy Orth György, a legkiválóbb magyar futballjátékos a sportból óriási hasznot húz. A külföldi túrákon szerzett jövedelme például, tekintve a valutadifferenciákat, igen nagy összeget tesz ki. Azonkívül Orth olyan fényűző életmódot folytat, amely tisztviselői fizetéséből semmi esetre sem telik. Állandóan autózik, a lehető

legdrágább helyekre jár.” (Hasonló adatok jelentek meg az ország legjobban prosperáló sportáruszakboltját tulajdonló Kertész II Vilmosról.)

Mai eszünkkel gondolnánk, hogy két dolgot lehetett volna tenni: Orthékat profi vád miatt azonnal eltiltani, vagy haladéktalanul bevezetni a legalábbis a legjobb csapatoknál már biztosan évek óta létező profizmust. S az utóbbiban az MTK feltétlenül élen járt. Bécsben akkoriban éppen úgy vicc született mindenből, mint Pesten. Azt beszéltek, hogy ha ott egy futballista pénzt kér a játékáért, jön a „Schweig” (hallgatás). Am ha Budapesten, akkor meg a „Brüll”. (Ami meg üvöltést jelent, de ebben az esetben az első számú mecénásra utal.) Maga az elnök, minden idők egyik legbőkezűbb magyar sportvezetője is úgy látta akkor még, hogy a profizmus nem lenne jó gazdaságilag sem a klubnak, sem a játékosoknak. Maradjon inkább a bevált rendszer, az álamatárság, amelynek egyik híve, Schaffer Alfréd azt mondta Bécsben: „Én csak akkor állok profinak, ha úgy többet keresek, mint amatőrként!”

Orth egyébként ott akart futballozni, ahol a legtöbb pénzt kapja érte, ezért is tárgyalt két nyáron át is heteken keresztül a bécsi Viennával. (Végül egyik évben sem játszott, de érdekes, hogy 22 évesen trenírozta a társait.) Itthoni rajongói mindkétszer hazacsábították, a még nagyobb gázsí ígéretével. Eleinte Kármán Sándor tőzsdebizományos cégében jutott jól fizető munkához, majd az MTK „betársította” Kéglér István híres sportüzletébe, amely miatt az üzleti érdekeit csorbulni vélő Kertész Vilmos úgy megsértődött, hogy kilenc bajnoki címmel, húsz évnyi hűségessé szolgálattal a háta mögött, 1924 nyarán otthagya a klubot, s átlépett a Nemzeti SC-be. A népszerű Vili akkoriban durcásan mondta az újságíróknak, nem érti, miért kell Orthnak ekkora összegeket adni, aki még kéreti is magát, s akkor is primadonnáskodik, amikor igazán szüksége lenne rá a csapatnak.

Az lehet, de zseniálisan futballozott. Az 1924. októberi, az FTC elleni rangadón nyújtott teljesítménye még a többi remek produkció közül is kiemelkedett. Az MTK-nak jó volt a mérlege a zöldek ellen, az addigi 52 mérkőzésből, beleértve a bajnokságok történetének első évtizedében játszott, FTC-főlényt hozó meccseket is, 27-et megnyert. De az egyedül Orth érdeme volt, hogy a korszak jelképévé vált, 11:2-es diadallal végződött a Teréz-napi búcsú idején játszott derbi. „Nem hiába búcsú volt vasárnap Terézvárosban, az MTK ritka szép búcsúfiával lepte meg a Terézvárosi Kaszinót, városi tanyáját. Orth egymaga nyerte meg ezt a meccset az MTK-nak! Igaz, hogy eredményességéhez nagyban hozzájá-

Brüll Alfréd és vele szemben a legtöbbre tartott játékosa, Orth György

rult az FTC közvetlen védelmének gyenge volta, de még ennek a falábakon mozgó védelemnek sem tudott volna az MTK csatársora tizenegy gólt rúgni Orth nélkül. Orth első két góljával valósággal felvillanyozta a kék-fehér csapatot, Molnáriba is lelket öntött, majd ötletes kombinációival egyik partnerét a másik után hozta biztos gólhelyzetekbe és az eredmény nem is ma-

KERTÉSZ TÓDOR SPORTCIKKEK

A Nemzeti Sport egyetlen játékosnak tulajdonította a sikert: Orth rekord-gólaránnyal győzte le az FTC-t

radhatott el” – írta elragadtatottan a Nemzeti Sport.

Az egyéni bírálatban sem fukarkodott a dicsérettel: „Az MTK nagyszerű gólképessége egyedül Orth számlájára írandó (helyesen: érdeme – Aszerzők), mert a többi csatár, csak mint sok apró bolygó keringett a nagy nap kö-

Brüll Alfréd nélkül soha nem lett volna sorozatban tízszer bajnok az MTK

riül. Braun csak időnkint kapott kedvre, néha túlzottan respektálta ellenfelét. Molnárbá is csak időnkint tudott energiát önteni Orth példája, Opata pedig nagyon elfogultan játszott a külföldi intermezzo után. Jeny volt az egyetlen MTK-csatár, aki mindjárt kezdettől fogva nagyszerű lendülettel vett részt minden akcióban és Orthon kívül ő a főrészes a kék-fehér csatársor nagy sikerének. Szünet után Opata újra bemutatott néhány bravúros áttörést és ezzel igazolta, hogy ő még mindig a régi. A fedezetsorban egyedül Nádler volt végig jó, Nyúl II, de főleg Nyúl I csak a szünet után éledtek fel. A Mandl–Senkey pár a régi jó, megbízható kettősnek bizonyult, akik sokat szereltek, biztos lábbal rombolván szét az FTC-csatárok bizonytalanul szőtt kombinációs hálót. Kropacsek kevés dolgát jól végezte, Héger góljánál elszámította magát, azt híván, hogy a labda félremegy.”

Orthról illik tudni, hogy nyolc különböző poszton játszott a válogatottban, nem akadt nála sokoldalúbb világklasszisa a magyar labdarúgásnak, mégis érdemes kiemelni részleteket a mérkőzés tudósításából, illusztrálva, hogy a csatár, akiről egyik szöviccgyáros rajongója azt hirdette, hogy ez a játékos a labdával nem is artista, hanem valóságos orthista, mi mindent tudott. Íme: „Orth váratlanul kitör és a 16-osról bal, külső rüsszel a balsarokba élesen csavart gólt lő”. Aztán „Orth Nyúl II-től kap egy jó labdát, amellyel lefut. Rupprich próbálja ugyan szerelni, de eredmény nélkül, most Jancsár fut be és megkísérli Orthot megakasztani támadásában, rajta is keresztül megy azonban Orth és a balösszekötő helyéről, pár lépésről hálóba helyezi a labdát.” Vagy: „Orth kitör, Jancsár hiába támadja, csak elesik Orthban, aki elfut tőle és a kifutó Amsel mellett kényelmesen lövi be a labdát, amely még kettőt cikázik a belső kapufák közt.” S még nincs vége: „Újabb Orth-bravúrból esik az MTK hatodik gólja: kitör és elveszti ugyan a labdát, de utánarohan, kinyomják a kornersarok felé, ahol ritkán láttott pontos sarkalással Jenyhez juttatja a labdát, majd kifut a pályáról, hogy lesálásba ne kerüljön. Jeny most becenterez, Opata berohan a labdával és 5 lépésről belövi a hálóba.”

A teljes képhez tartozik: a Fradi nagyon rossz napot fogott ki, nem volt ekkora különbség a két csapat között, tavasszal a zöld-fehérek az Üllői úton elért 2:1-gyel (kicsit) vissza is tudtak vágni. A győzelem ugyanakkor jelképé magasztosult, tekinthetjük az MTK aranykorszakában a csúcspontnak.

Az MTK ugyanis 1925 tavaszán megnyerte sorozatban a tizedik bajnokságát is. A soros idényben 65 gólt ért el, két legjobbja közül a gólkirály Molnár György 21, Orth pedig 17 találatig jutott. Ez nem sok, ha az ezüstérmes Fradinak egy mérkőzésen lőtt 11 gólt vesszük alapul, s rengeteg, ha azt tekintjük, hogy a második legeredményesebb gárda, a Vasas 38 dugóig jutott. Érdekes, hogy a 12 csapatos liga tulajdonképpen Budapest-bajnokság volt, az MTK és az FTC a nagyon buta kiírás kárvallottjaként, illetve kedvezményezettjeként a kék-fehérek óriási fölénye ellenére a nyáron játszott még egy úgynevezett országos bajnoki döntőt is. Az amatőr-korszakban a vidéki alakulatok nem szerepeltek a legjobbak között, de alkalmanként játszhattak előbb az országos vidékbajnoki címért, majd az országos titulusért.

1925 nyarán először és egyben utoljára, a budapesti liga második helyezette is mérkőzhetett az országos bajnoki címért. Így bajnok lehetett volna a Fradi, noha a bajnokságban nyolc ponttal lemaradt az

MTK mögött. Az országos bajnoki döntő első meccse 0:0-ra végződött – ha úgy tetszik, tényleg egyetlen gólnyira voltak a zöld-fehérek a titulustól –, ám az ismétlést aztán az MTK 4:1-re megnyerte.

Az volt az amatőrérában, s egyben története legfényesebb sikerkorszakában az utolsó titulusa. A következő bajnokságot már a Fradi nyerte, nem kis részben azért, mert Orth György, a kék-fehérek koronagyémántja 1925. szeptember 8-án, Bécsben egész későbbi pályafutására kiható, rettenetes térdsérülést, elülső keresztszalag-szakadást szenvedett.

Kék-fehér címer a jelmonddal: Bátorosság, buzgalom, barátság